

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ

по проект

„Модернизация на съдебната система посредством
система за управление на качеството с
вграден механизъм за гражданско участие,
отчетност, мониторинг и контрол”

14.09.2018 г.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Основни цели на проекта

- Подобрене и модернизация на съдебната система чрез модел за управление на качеството
- Осъществяване на граждански контрол върху съдебната реформа чрез механизъм за включване на НПО сектора в мониторинга и контрола и участието на гражданското общество в процесите на подобрене
- Подобряване на формите за отчетност в дейността на съдебните органи и каналите за комуникация с гражданското общество.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

**Специфични
цели на
проекта**

- Повишаване на ефективността на институциите на съдебната власт чрез разработване и популяризиране на система за управление на качеството в съдилищата
- Разработване на бенчмарк за оценка на качеството на съдебната и административната дейности
- Развитие на комуникационната култура в съдилищата и подобряване на диалога със заинтересованите страни по отношение на съдебната реформа. Разработване на системен механизъм за участие на НПО и професионалните организации в подобрието на съдебната система чрез включването им в мониторинга и подобрието

**Специфични
цели на
проекта**

- **Повишаване на капацитета на съдебната власт: компетентност и осъзнатост относно използването на инструменти за управление на качеството, и прилагането на системен подход за участие на заинтересованите страни в подобрието.**
- **Повишаване на капацитета на гражданското общество за системно и информирано участие в съдебната реформа**
- **Подобряване на отчетността в дейността на съдебната система чрез разнообразни канали за комуникация**

**Изпълнени
дейности по
проекта**

Дейност 1 Проучване, анализ и оценка на съществуващите практики за управление на качеството в българската съдебна система и на механизмите за граждански мониторинг и контрол и участие на заинтересованите лица в процесите на подобрене

Постигнати резултати:

- Разработени анализ и проучване на съществуващите практики за управление на качеството в българската съдебна система
- Проучени механизми за граждански мониторинг и контрол от страна на заинтересованите страни относно реформите в съдебната система

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Контекст, цели,
методология на
изследването,
структура и
възможности
за практическо
приложение**

В проучването на отчетната документация на съдилищата са включени общо 79 съдилища от всички категории – районни, окръжни, административни, апелативни, военни, Върховен касационен съд и Върховен административен съд, като е направен преглед на техните доклади за дейност, стратегически планове, комуникационни стратегии и др.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Управление на
качеството в
системата на
правосъдието:
дефиниции и
база,
критериална
рамка**

За целите на анализа, е подготвена критериална рамка, базирана върху изискванията на ISO 9001, моделите за организационно съвършенство EFQM и CAF 2013.

Използвани са параметри от Таблица на правосъдието в ЕС – EU Justice Scoreboard 2016, Принципи и показатели за качество – Проект по качеството на Апелативен съд Руваниemi – Финландия, както и от International Framework for Court Excellence на Международния консорциум за съвършенство в съдилищата.

Показателите са основани на актуалните стандарти за качество в правосъдната система, съобразени с водещите практики на световно ниво, и съвременните тенденции за управление на качеството.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Механизми за граждански мониторинг и контрол от заинтересованите лица върху българската съдебна система и тяхното участие в процесите на подобрене

Представени са институционалните механизми и добрите практики на:

- Граждански съвет към Висшия съдебен съвет
- Обществен съвет към Министерство на правосъдието
- Съвет за прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към Министерски съвет
- Национална НПО мрежа за гражданско наблюдение на съдебната власт
- Магистратски съвет към Министъра на правосъдието
- Проекти и инициативи за граждански мониторинг

Обща оценка
на
управлението
на качеството
в системата на
правосъдието
спрямо
използваната
критериална
рамка

Анализът изведе и разпредели в предложената критериална рамка добри практики и области на необходимо подобрене на българските съдилища по управление на качеството. В повечето случаи, обаче, става дума само за елементи, но не и за система за цялостно управление на качеството. **В отсъствие на системност, сборът от добри практики не е добра практика.** Това е така за отделно взетите организации в съдебната система и още повече е така за цялата съдебна система.

Няма път към модернизацията на съдебната система извън този на системния подход към подобренieto, което системата за цялостно управление на качеството, с присъщия и вграден механизъм за гражданско участие, мониторинг и контрол, би осигурила.

**Обща оценка
на
гражданското
участие в
процеса на
управление на
качеството в
системата на
правосъдието**

Всеки един механизъм за гражданско участие, мониторинг и контрол, който дадена организация, съдилище прилага или пък е приложен за цялата съдебна система, може да постигне своята оптимална ефективност и ефикасност само под условието на системен подход при прилагането му.

Такъв механизъм има смисъл тогава, когато е неразривна част от системата за цялостно управление на качеството в организацията и чрез това – елемент от системата и за управление на стратегическото изпълнение. В противен случай той би бил не повече от аксесоар, удовлетворяващ собствения или на публиката моден критерий за гражданско участие.

**Изпълнени
дейности по
проекта**

Дейност 2 Сравнителни изследвания и анализ за приложимост на добри чужди практики за управление на качеството в съдебната система и за граждански мониторинг и контрол върху представянето на съдилищата

Постигнати резултати:

- Разработено сравнително изследване и анализ за приложимост в българската съдебна система на добри практики за управление на качеството
- Разработено сравнително изследване и анализ за приложимост в българската съдебна система на добри практики за контрол от страна на гражданското общество

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Управление на
качеството на
съдебната
система:**

**дефиниции и
база,
критериална
рамка,
постижения и
възможности**

При анализа на добрите европейски практики е използвана критериална рамка, която е структурен инвариант на критериалната рамка на анализа на националните ни практики по Дейност 1.

По този начин се създава основа за последващ съпоставителен анализ, по всеки един от критериите и под-критериите за оценка, с отношение към преценката на приложимостта на изследваните европейски практики в местните условия.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Развитие на
инструментари
ума за
управление на
качеството в
съдилищата**

Многообразието от модели и инструменти за управление на качеството в сферата на правосъдието в Европа и в САЩ е представено чрез примери и добри практики на прилагане както на утвърдените в публичния и корпоративния сектор общи инструменти за цялостно управление на качеството, включително и в техни адаптирани и интегрирани за нуждите на правосъдието версии, така и с практиките по създаване и използване на специализирани модели и инструменти.

Представени са общо 11 стандарта, модели, инструменти и практики по прилагането им в сферата на правосъдието.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

**Изводи и
препоръки на
база
идентифицира
ните добри
практики и
приложимост в
българската
съдебна
система**

- Въпреки нарастващата роля на неправителствения сектор в съдебната реформа и модернизацията на съдилищата, механизми за системно участие на гражданското общество в дейността и подобренieto на съдилищата се реализират изключително там, където има системен подход към управлението на качеството, като примери за това са Холандия и Финландия.
- Поради факта, че развитието на механизми за управление на качеството в съдилищата също така е процес в начални етапи на развитие в редица държави, предизвикателството пред неправителствения сектор е да заяви желание за информирано и ефективно участие в тези процеси.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Изводи и
препоръки на
база
идентифицира
ните добри
практики и
приложимост в
българската
съдебна
система**

- Съответно, пред „архитектите“ на системния подход в съдилищата, стои въпросът за дефиниране на тези устойчиви механизми на включване на външните заинтересовани лица и особено на гражданското общество, които ще позволят качествен принос на последните в процесите на подобрене.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Добри
практики и
механизми за
граждански
мониторинг и
контрол от
заинтересован
ите лица в
съдебната
система и за
участие в
процесите на
подобрение**

Представени са добри практики на взаимодействие на структури на гражданското общество със съдебната власт от Нидерландия, Полша, Словакия, Сърбия, Албания, Чехия, Македония, Салвадор, Гватемала, Никарагуа

Представено е и Ръководството за провеждане на изследвания за удовлетвореност сред потребителите на съда в държавите-членки на Съвета на Европа с указания за извършването на фокусирани проучвания на мнението на заинтересованите страни на Работната група по качеството на СЕРЕJ (СЕРЕJ-GT-QUAL) , с пряка връзка с разработения Чеклист за насърчаване на качеството на правосъдието и съдилищата на СЕРЕJ

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

**Изпълнени
дейности по
проекта**

Дейност 3 Разработване и адаптиране на модел на управление на качеството за приложение в българската съдебна система и на модел-механизъм за граждански мониторинг и контрол върху представянето на съдилищата и включване на НПО сектора в процесите на подобрене

Постигнати резултати

- Разработен модел/практика за у-ние на качеството в българската съдебна система с вграден модел-механизъм за граждански мониторинг и включване на заинтересованите страни в процесите на подобрене
- Ръководство за прилагане на модела
- Въпросници/ Помагала за процесите на само(оценка)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Отправни
насоки за
разработване
на модела-
адаптирана
версия на
общата рамка
за оценка CAF
2013 за
прилагане в
съдилищата

Първоначалният замисъл на CAF е да може да се използва във всички области на публичния сектор в ЕС.. През 2013 г. работна група с мандат от IPSG – EUPAN извършва преглед на версията CAF и образование 2006 в светлината на ревизираната обща версия CAF 2013. Версията CAF и образование е предназначена за всички обучаващи институции независимо от образователното им равнище.

Анализът на данните еднозначно сочи, че, със създаването на адаптираната версия CAF, неговото прилагане в сектор на образованието бележи качествен ръст. Днес около една четвърт от ефективно прилагащите CAF организации от публичния сектор са тези, работещи в сферата на образованието. Несъмнено, разработването на адаптирана за нуждите на сектор образование версия на инструмента е една от най-успешните инициативи и проекти на IPSG – EUPAN.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

CAF Justice Bulgaria 2018 - модел за управление на качеството в българските съдилища с вграден механизъм за граждански мониторинг и контрол върху представянето на съдилищата и включване на неправителствения сектор в процесите на подобрене

Какво се променя и какво остава непроменено в сравнение с оригиналния CAF модел?

Тъй като CAF е общ инструмент, се препоръчва персонализиране на използването му, но спазването на основните му елементи е задължително: 9-те критерия, 28-те подкритерия и системата на точкуване.

Само примерите и процесът на самооценка, описани в насоките за изпълнение, са гъвкави и е препоръчително да се вземат предвид ключовите елементи от тези насоки. Те очертават приложното поле на изява на организационното съвършенство, чрез спецификата на практиките на добро управление в съдилищата.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

**Какви са
разликите
между CAF
Justice BG 2018
и версията на
основния
модел CAF
2013?**

- **Адаптиране на езика:** съчетава общия за организациите от публичната сфера и техните служители подход със специфичния за съдилищата, отделния съд, съдиите и съдебните служители.
- **Адаптиране на примерите:** наборите от общите примери, съдържащи се в стандартната версия на инструмента, основани на добри практики в публичния сектор на Европейски съюз, по всеки един подкритерий са разширени със специфичните примери, взети от европейски и международни инструменти и добри практики на съдебно съвършенство, създадени с участието, възприети и препоръчани за следване от СЕРЕЈ.

**Какви са
разликите
между САФ
Justice BG 2018
и версията на
основния
модел САФ
2013?**

- **Адаптиране на терминологията: отразява общото и специфичното при управление на качеството в публичния сектор, въобще, и в съдилищата, в частност, на ниво примери. Общата терминология отразява и запазва връзката със стандартната версия на инструмента. Специалната терминология отразява спецификата на съдебната дейност и на съда като особен тип организация в публичния сектор.**

Какви са
разликите
между САФ
Justice BG 2018
и версията на
основния
модел САФ
2013?

Интегриране са три допълнителни документа:

- **„Въпросник за (само) оценка“**, посредством който групите за самооценка в съдилищата да оценяват изпълнението на съда спрямо изискванията на критериите и под-критериите в критериалните области на качество.
- **„Примерен формат на доклада от самооценката и плана за подобрене на изпълнението в съдилищата“**, който да подпомогне групите за самооценка да представят под подходяща форма резултатите от проведената самооценка на ръководството на съда.
- **„Механизъм за гражданско участие“**, който е в помощ на ангажирането и управление на участието на субектите на гражданско участие в подобренето на изпълнението на съда.

CAF Justice BG 2018 -

Механизъм за
гражданско
участие

Структура на
механизма за
гражданско
участие.

Системен
холистичен
подход към
подобрието с
гражданско
участие.

- Определени са субектите на гражданското участие. Предложен е модел за анализ на заинтересованите страни – субекти на участие
- Определени са обекта и предмета на гражданско участие
- Предложен е набор от 21 добри практики на гражданско участие, който обхваща цялостно структурата на модела за организационно съвършенство CAF на нивото на неговите 9 критерия за оценка
- Предложен е подход за разпределяне на по-общо зададените дейности в областите на гражданско участие по всеки от етапите на управление в съответствие с PDCA-цикъла
- Адресирани към етапите на PDCA-цикъла на непрекъснато подобрене са ролите на субектите на гражданско участие

**Структура и
съдържание на
Доклада за
самооценка**

Предложена е примерна структура на доклад за самооценка (макет), с всички предписани от ръководството по прилагане на инструмента елементи и указания за съдържанието им:

1. Въведение
2. Описание на подхода (и хода) на самооценката
3. Резултати от самооценката
4. Анализ на резултатите
5. Изводи относно силните страни на организацията
6. Извод(и) относно област(и) на подобрене
7. Препоръки относно Плана за подобрене
8. Заключение

**Изпълнени
дейности по
проекта**

Дейност 4 Анализ на съдържанието и формата на отчетите за дейността на съдебните институции и практиките за комуникация с обществото

Постигнати резултати

- Изготвен сравнителен преглед на формата и съдържанието на отчетите на органите на съдебната власт с включени нормативни изисквания и изисквания, в изпълнение на стратегически документи.
- Проведени три фокус-групи
- Изготвен SWOT анализ.
- Проведено анкетно проучване сред 50 представители на заинтересованите страни
- Доклад с добри български практики на органи на съдебна власт
- Изготвен преглед на европейска добра практика за отчетност на органите на съдебна власт

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

**Изпълнени
дейности по
проекта**

Дейност 5 Разработване на модулни образци и отчетни форми с подходящи канали за комуникация с различните заинтересовани страни

Постигнати резултати

- Изготвени образци на годишен отчет в различните органи на съдебната власт и нивата в тях
- Изготвени примерни индикатори за проследяемост с натрупване на информацията от годишните отчети за дейността на органите на съдебна власт

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

**Предстоящи
дейности по
проекта**

Дейност 6 Провеждане на обсъждания със заинтересованите страни

Очаквани резултати

- Проведени обсъждания със заинтересованите страни
- Изведени предложения за подобрене

Дейност 7 Изготвяне на Интегрирано пособие за прилагане на разработените инструменти от съдилищата

Очаквани резултати

- Изготвено Интегрирано пособие за прилагане на инструмента от съдилищата
- Публикации в специализирани издания
- Разпространение на пособието онлайн до широка аудитория по прилагането му

**Предстоящи
дейности по
проекта**

Дейност 8 Подготовка и провеждане на специализирано обучение

Очаквани резултати

- 2 проведени обучения с целеви групи: ръководство на съдилища, магистрати, служители в администрацията на съдилищата и с НПО, работещи в сектор съдебна система.
- 60 обучени представители на целевите групи.
- Създадени възможности за последващо обучение и създаване на осъзнатост на база обучителен пакет наличен онлайн

Дейност 9 Осигуряване на информация и комуникация по проекта

Очаквани резултати

- Информирана общественост за проекта

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд